

# INUIT ATAQATIGIIT

## Inatsisartuni



23. juli 2024

UKA2024/52

Inatsisartut Suleriaasianni § 33 naapertorlugu aalajangiiffigisassatut siunnersuut imaattoq matumuuna saqqummiuppara:

**Kalaallit illuisa ullumikkut sunik suliaqartarnerannut tunngasumik nalunaarusioqqullugit Naalakkersuisut peqquneqarnissaannik Inatsisartut aaliangiiffigisassaattut siunnersuut. Taassuma saniatigut Kalaallit illuisa siunissami aaqqissuussaannikkut qanoq isikkoqarsinnaanerannut, qanoq akisussaaffeqarnissaannik qanorlu atuuffeqarsinnaanerannut tunngasunik innersuussutinik nalunaarusiaq aamma imaqartinneqassaaq.**

(Inatsisartunut ilaasortaq Peter Olsen, Inuit Ataqatigiit)

### **Tunngavilersuut:**

Kalaallit Illuat siulleq qallunaat nunaanni Århusimiittoq pilersinneqarsimavoq 1972-mi, ukiut 52-it matuma siorna. Ålborgimiittoq aammalu Odenseimiittoq ukiut 51-it matuma siorna 1973-mi, kingullerlu Kalaallit illuisa sisamaat Københavnimiittoq ukiut 50-it matuma siorna 1974-mi pilersinneqarsimalluni.

G-60-ip pilersinneqarneratigut, qallunaanngorsaalerullu kingunerisaanik, ilinniartitaanerup iluani kalaallit qallunaat nunaannut ilinniariaqqusaallutik aallartitaasalernerat Kalaallit illuisa pilersinneqarneranut tunngaviusut ilagaat.

Nunamut takornartamut, inuiannullu inuusaatsikkut kulturikkullu takornartaalluinnartumut aallartitaaneq misigisatigut, aqqusaakkatigullu aammalu atukkatigut immaq “tujorminarpallaannginnerunissaa” anguniarlugu Kalaallit illui pilersinneqarsimapput.

Kalaallinut inuusuttunut ilinniariarlutik aallarsimasunut aaammalumi assigiinngitsunik peqquteqarlutik qallunaat nunaannut nunassikkallarsimasunut eqqarsaatigalugit, kalaallinut saaffissatut, ataatsimoorfissatut, naapittarfissatut siunnersuisarfittulluunniit Kalaallit illui pilersinneqarsimallutik.

Taamanikkut pissutsit ullumikkuminngarnit allaaneroqaat, oqarasuaatikkut attaveqartoqarsinnaanngilaq, internet-eqanngilaq, messengerikkut facetimekkulluunniit attaveqartoqarsinnaanani. Taamaallaat allakkatigut, umiarsuartigut nassiinneqarsinnaasunik imaluunniit telegrammikkut ilaqtutanut nunatsinniittunut attaveqatigiissinnaaneq periarfissaasimalluni.

Ullumikkut Kalaallit illui uagut nammineerluta aningaasalersugaraagut. Ukioq manna 2024-mi ukiumut 20.3 mio.kr.-nirik aappaagulu 20.4 mio.kr.-nik aningaasaliiffiginiarigut aningaasanut inatsimmi takuneqarsinnaavoq.

Aningaasalersueriaaserput ima aaqqissuunneqarsimavoq 50% ilinniartitaanermut, 40 % isumaginninnermut, taavalu sinneri 10 % kulturilerinnermut atugassiissutigineqartarlutik.

# INUIT ATAQATIGIIT

## Inatsisartuni



Tassa imaaappoq aningaasanngorlugit 10 mio.kr missaat ilinniartitaanermut, tassa ilinniartunut siunnersuisarnermut, taavalu 8 mio.kr. missaat isumaginninnermut, kalaallit qallunaat nunaannut nuussimasunut, nuukkallarsimasunulluunniit isumaginninikkut ikiortariaqartunut siunnersortariaqartunulluunniit atorreqartarlugit, taavalu sinneri 2 mio.kr. missaat kulturilerinnermut atorreqarsinnaallutik.

1979-mi Namminersornerulernerup eqqunneqarneratigut inatsisitigut pisussaaffilerneqarsimavugut Kalaallit illuisa ingerlanneqarneranut aningaasalersuissalluta, kisianni 2009-mi Namminersornerup eqqunneqarneratigut Kalaallit illuisa ingerlanneqarneranut aningaasalersuissalluta, inatsisigut pisussaaffeqarunnaarsimavugut. Tamanna uanga nammineerluta, ilinniartitaanermut kulturimut timersornermut ilageeqarnermullu naalakkersuisuusimanerma nalaani paasisama ilagaat, uunga suliasamat tunngatillugu paasiniaanerma nalaani.

Taamaattumik isumaqarpunga piffissannortoq, kalaallit illuinik aaqqissuussaannikkut aammalu aningaasalersueriaatsitta tungaatigut nutaamik aaqqissuusseqqittoqarnissaa pillugu eqqartuissalluta. Allannguisariaqalerpugummi.

Pissutigalugu; siullermik Kalaallit illuinik ullumikkut pisariaqartitsinerput ukiut 52-it matuma siornatigornit allaanerujussuuvog annikinniararsuullunilu. Aappaattut aningaasat nunatsinni atorfissaqartippagut.

Minnerpaamik 8 mio.kr. missaat isumaginninnermut aningaasaliissutigisartakkagut nunatsinnut utertinneqartariaqarput. Minnerpaamik 8 mio.kr. nunatsinni sulisinneqartariaqarput. 8 mio.kr imaluunniit sulis amerlanerusut nunatsinnut utertinneqartariaqarput; ilinniartitaanermut kulturilerinnermut timersornermullu pitsannorsaanissamat nukittorsaanissamullu atorfissaqartippagut.

Isumaginninikkut sullissinerup ajorseriaateqannginnissaa kissaatigisimagutsigu, taava tamanna qallunaat naalakkersuisunut saaffiginnissutigisariaqalerparput. Isumaginninnermut aningaasalersuinerput qallunaaniit akisussaaffigineqartariaqalerpoq. Isumaginninnermut aningaasaliissutigisartakkagut 8 mio.kr missaat qallunaat naalakkersuisuisa akilersortariaqalerpaat.

Eqqartortariaqalerparput ilumut qangatut ingerlaannasserluta imaluunniit allannguissanerluta? Kalaallit illui sulis taama amerlatigissappat? Imaluunniit ikilisinneqartariaqarpat? Aningaasaliissutigisartakka ilaat nunatsinni sulisinneqartariaqalinngillat?

Isumaqarpunga piffissannortoq tamanna pillugu eqqartueqatigiinnissatsinnut.

Nuannersumik angusaqarfiulluurtumillu oqallittoqarnissaannik kissaassillunga.  
Qujanaq

### **Pisortanut aningaasatigut allaffissornikkullu kingunerisassai:**

Nalunaarusiornissamik suliaqarneq allaffissornikkut ingerlatsinermi AC-mik ilinniarsimasup ukiup ataatsip nalinganik, tassalu 500.000 kr.-nik naleqarumaartoq naatsersuutigineqarpoq.

### **Namminersortunut aningaasaatigut allaffissornikkullu kingunerisassai:**

# INUIT ATAQATIGIIT

## Inatsisartuni



Soqanngilaq.

**Innuttaasunut aningaasatigut allaffissornikkullu kingunerisassai:**

Soqanngilaq